DESPRE FUNCŢIILE SINTACTICE ALE NOMINATIVULUI CU INFINITIVUL ÎN LIMBA LATINĂ

DE

FRIEDA EDELSTEIN

În privinţa funcţiilor sintactice ale acuzativului cu infinitivul, părerile specialiştilor concordă în general [1]; la nominativul cu infinitivul, guvernat de verbe la diateza pasivă, stabilirea rolului sintactic ridică însă probleme. Fiind încadrat, în unele lucrări, în subcapitolul unde este tratat acuzativul cu infinitivul cu rol de „obiect", s-ar deduce că şi nominativul cu infinitivul este considerat ca îndeplinind aceeaşi funcţie [2], ceea ce este numai parţial valabil, după cum vom arăta în cele ce urmează, unde ne propunem să analizăm valorile sintactice ale nominativului cu infinitivul, folosit pe lîngă un verb la pasiv în construcţie personală. Pentru aceasta se impun în prealabil unele precizări în legătură cu raporturile sintactice din cadrul acuzativului cu infinitivul, din transformarea căruia provine nominativul cu infinitivul. Se ştie că originea acuzativului cu infinitivul este explicată fie pornindu-se de la acuzativul dublu, fie de la propoziţiile principale exclamative cu subiectul în acuzativ şi predicatul la infinitiv. Prima explicaţie, care are la bază teza lui G. Curtius [3], este

---

[1] În majoritatea lucrărilor se admite că acuzativul cu infinitivul poate avea funcţia de „subiect sau de complement" ; cf. A. Draeger, *Historische Syntax der lateinischen Sprache*, II, Leipzig, 1878, p. 362; H. Menge, *Repertorium der lateinischen Syntax und Stilistik*, Wolfenbüttel, 1914, p. 368 sqq.; A. Meillet — J. Vendryes, *Traité de grammaire comparée des langues classiques*, Paris, 1924, p. 588 sq.; R. Sbiera, *Gramatica latină*, 1929, p. 254 sqq.; O. Riemann, *Syntaxe latine*, ed. a VII-a, revăzută de A. Ernout, Paris, 1942, p. 319 sqq., 336 sqq.; S. I. Sobolevskij, *Grammatika latinskogo jazyka*, Moskva, 1950, p. 301 sqq.; N. Lascu, *Manual de limba latină pentru învăţămîntul superior*, Bucureşti, 1957, p. 276 sqq.; M. Pîrlog, *Gramatica limbii latine*, Bucureşti, 1966, p. 182 sqq.; N. I. Barbu — T. I. Vasilescu, *Gramatica limbii latine*, Bucureşti, 1969, p. 294 sqq. ş.a.

P. Perrochat, *Recherches sur la valeur et l'emploi de l'infinitif subordonné en latin*, Paris, 1932, p. 121 sqq., ocupîndu-se de funcţia completivă a acuzativului cu infinitivul, relevă trăsăturile ce îl deosebesc de propoziţiile completive introduse prin conjuncţii, de care a fost concurat. Vezi şi recenzia lui P. Valette, în Revue des études latines, 10, 1932, p. 481 sqq.; A. Ernout — F. Thomas, *Syntaxe latine*, Paris, 1964, p. 320 sqq., încadrează acuzativul cu infinitivul în capitolul „Propositions complétives", definite ca propoziţii subordonate „étroitement rattachées à la principale et dont elles forment le complément d'objet indispensable au sens" (p. 293).

[2] Cf., de exemplu, O. Riemann, *op. cit.*, p. 323 sqq., 333 sq.; A. Ernout — F. Thomas, *op. cit.*, p. 320 sqq., tratează paralel acuzativul cu infinitivul şi nominativul cu infinitivul în cadrul capitolului „Propositions complétives". În general lipsesc precizările cu privire la funcţiile sintactice ale nominativului cu infinitivul.

[3] G. Curtius, *Erläuterungen zu meiner griechischen Schulgrammatik*, ed. a II-a, Prag, 1870, p. 197 sqq.

StCl, XIII, 1971, p. 149—155, Bucureşti

www.cimec.ro

susţinută nu numai în lucrări mai vechi [4], dar şi în lucrări recent apărute : astfel în *Syntaxe latine*, A. Ernout — F. Thomas precizează : „Propoziţia infinitivală a fost la început un caz de dublu acuzativ de tipul *doceo pueros grammaticam*. În *sentio eum uenire* s-a analizat, pe de o parte, *sentio eum*, pe de altă parte, *sentio uenire*. Ulterior substantivul sau pronumele în acuzativ părea că formează un grup cu infinitivul : *sentio eum//uenire* a devenit : *sentio//eum uenire*" [5]. Tot pe teza lui G. Curtius se întemeiază şi explicaţia dată de Leumann-Hofmann-Szantyr, care arată că la baza construcţiei stă acuzativul dublu, al persoanei şi al scopului ; că într-o propoziţie ca *iube hunc abire* (Ter., *Heaut.*, 586), *hunc abire* era iniţial de fapt echivalent cu un acuzativ dublu, ca de pildă : *fac quod te iubeo* (Plaut., *Pseud.*, 1327). Schimbarea sensului lexical al lui *iubeo*, din „a îmboldi" în „a porunci", a produs o regrupare sintactică, în cadrul căreia acuzativul trebuia conceput în mod necesar ca subiect al infinitivului. Punctul final al evoluţiei îl reprezintă cazurile de tipul : *necesse est eum abire*, unde acuzativul nu mai putea fi interpretat ca obiect al verbului regent. O a doua cale a extinderii construcţiei a constituit-o, după Leumann-Hofmann-Szantyr, folosirea paralelă a unor formulări ca *doceo te litteras* şi *doceo te sapere*. Trebuie avută în vedere, de asemenea, şi concurenţa tipurilor *uideo eum introire* şi *uideo eum introeuntem*, concurenţă sprijinită prin construcţiile cu forme compuse ale infinitivului (*uideo te perturbatum* faţă de *uideo te hoc nuntio ualde perturbatum esse*) [6].

Combătînd teza lui G. Curtius, M. Nicolau [7] a emis părerea că o propoziţie independentă ce cuprinde un acuzativ şi un infinitiv exclamativ „ar putea fi întregită cu unul din verbele care arată sentimentul, ca : *indignor*, *crucior*, *excrucior* etc. şi atunci am avea o frază cu verb regent şi o completivă exprimată printr-un acuzativ cu infinitiv" [8].

Dacă tezei lui G. Curtius i se poate aduce obiecţia că *iubere* s-a putut construi, încă din epoca cea mai veche, şi cu dativul, că *docere* cu sensul „a învăţa" nu apare cu acuzativul cu infinitivul decît izolat şi nu mai devreme decît la Cicero (*Phil.*, 2, 4, 8 : *Iam inuideo magistro tuo, qui te tanta mercede ... nihil sapere doceat*) [9], explicaţia dată de M. Nicolau lasă nelămurită folosirea, încă în preclasic, a acuzativului cu infinitivul pe lîngă unele verbe, mai ales din categoria celor care exprimă funcţii ale simţurilor noastre şi rezultatul acestora (*uerba sentiendi* ; cf. de exemplu : Plaut, *Aul.*, 245 : *uidet me suam amicitiam uelle* ; *ibid.*, 185 : *homo aurum scit me habere* ; id. *Trin.*, 205 : *omnia se simulant scire* etc.). Nici una din cele două teze, nici a lui G. Curtius, nici a lui M. Nicolau, nu reuşeşte să cuprindă toate întrebuinţările construcţiei infinitivale, fiecare lăsînd loc explicării pe bază de analogie. Nu este exclus însă ca, în unele cazuri, la

---

[4] Vezi lista bibliografică dată de M. Nicolau, *Originile propoziţiunii infinitive în limbile clasice*, Paris—Bucureşti [1938], p. 28, nota 1.

[5] A. Ernout — F. Thomas, *op. cit.*, p. 320.

[6] Leumann — Hofmann — Szantyr, *Lateinische Grammatik*, II, München, 1965, p. 353 sqq.

[7] M. Nicolau, *op. cit.*, p. 71—84; cf. şi J. Marouzeau, în Revue des études latines, 16, 1938, p. 412 sqq. ; N. I. Barbu — T. I. Vasilescu, *op. cit.*, p. 295.

[8] M. Nicolau, *op. cit.*, p.94. Cu privire la rolul atribuit de autor verbului *dicere* şi folosirii acuzativului pe lîngă pasivul impersonal în formarea acuzativului cu infinitivul, vezi p. 98 sqq.

[9] *Ibidem*, p. 71—84.

www.cimec.ro

baza acuzativului cu infinitivul să stea acuzativul cu infinitivul exclamaţiei sau ca existenţa acestora să fi facilitat, cel puţin, extinderea construcţiei. Nu trebuie pierdut însă din vedere că, îndată ce acuzativul cu infinitivul a ajuns să fie simţit ca subordonat unui verb regent, acuzativul — indiferent de provenienţa sa — putea fi şi era interpretat ca un complement direct al verbului regent, în primul rînd pe lîngă acele verbe care în uzul limbii apăreau, de regulă, determinate de un complement în acuzativ. Dovada cea mai concludentă a acestui fapt o constituie transpunerea regulată, uneori chiar mecanică, a acuzativului în nominativ, deci a obiectului în subiect, atunci cînd verbul regent este folosit la pasiv în construcţie personală. De altfel, şi M. Nicolau, cu toate că porneşte de la premise diferite de ale lui G. Curtius, admite în ultimă instanţă că ,,diversele întrebuinţări ale acuzativului de relaţiune în vechea latină şi construirea lui *dicere* cu acest caz a favorizat nu numai întrebuinţarea, ca subiect al unui infinitiv, a acuzativului pe lîngă grupul de verbe *dicendi*, dar şi construcţia pasivă cu nominativul cu infinitivul. Pe lîngă *dicere* acuzativul fiind cerut de însuşi sensul verbului şi avînd deci funcţiunea unui complement direct, era normal ca la pasiv să devină subiect''[10].

În situaţiile în care poate determina nemijlocit verbul regent, acuzativul cumulează, aşadar, două funcţii : una pe lîngă acest verb şi alta faţă de infinitiv : *iube hunc abire*. Decalînd cele două funcţii ale acuzativului în

↑___↑ ↑___↑

acest exemplu, am avea, de o parte, *iube hunc*, de altă parte, *hunc abire*. Rolul sintactic al infinitivului variază în funcţie de regimul verbului pe care îl determină, fie că acesta este la activ, fie că este la pasiv, în construcţie personală :

a. Pe lîngă verbele care pot guverna două acuzative, ambele cu rol de complement direct : unul al persoanei, celălalt al lucrului, infinitivul corespunde acestuia din urmă. Comparînd citatele date mai sus : *fac quod te iubeo* cu *iube hunc abire*, reiese evident că *abire* corespunde lui *quod*. În unele formulări, acuzativul lucrului se apropie de cel de relaţie[11]. Drept indiciu în acest sens ar putea fi menţionată şi concurenţa cu ablativul fără prepoziţie sau cu prepoziţia *de* : *doceo, rogo aliquem aliquid*, dar şi *doceo, rogo aliquem* (*de*) *aliqua re*[12]. Dacă locul acuzativului lucrului este ocupat de un infinitiv, se mai adaugă, desigur, şi relaţia existentă între acesta şi acuzativul care este subiectul acţiunii denumite de infinitiv.

Cînd verbul regent este trecut la diateza pasivă, acuzativul persoanei devine subiectul acestuia şi stă în cazul nominativ, al doilea acuzativ, al lucrului, menţinîndu-se neschimbat, după cum dovedesc construcţii ca : *rogatus sum sententiam* (Cic., *Dom.*, 7, 16 ; cf. şi Sall., *Cat.*, 50, 4) ; *doceor rem* (Hor., *Carm.*, 3, 6, 21) etc. Dar datorită faptului că, în general, diateza pasivă este incompatibilă cu un complement direct, apropierea de circumstanţialul de relaţie este mai sensibilă şi concurenţa ablativului, mai puternică[13].

[10] M. Nicolau, *op. cit.*, p. 100.

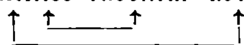
[11] T. I. Vasilescu, *Curs de sintaxă istorică a limbii latine*, Bucureşti, 1962, p. 76, 83, îl consideră acuzativ de relaţie.

[12] Ablativul din formulări ca *docere fidibus* este mai degrabă un ablativ de relaţie decît un ablativ instrumental (cum îl consideră A. Ernout — F. Thomas, *op. cit.*, p. 93) : *fidibus* nu denumeşte mijlocul, ci indică domeniul la care se limitează acţiunea.

[13] Cf. A. Ernout — F. Thomas, *op. cit.*, p. 37.

www.cimec.ro

Ca şi acuzativul lucrului, infinitivul care îi corespunde este firesc să-şi menţină, şi pe lîngă verbul regent trecut la diateza pasivă, funcţia avută pe lîngă verbul respectiv la diateza activă. Spre deosebire însă de acuzativul lucrului, infinitivul are un subiect în nominativ, identic cu al verbului regent: *milites iubentur abire*. Decalînd funcţia de dublu

subiect a nominativului, am avea: *milites iubentur* şi *milites abire*. Acordul cu acest subiect implică, în cazul formelor infinitivale compuse, punerea la nominativ a participiului. Schimbarea cazului (de la acuzativ la nominativ) nu este deci expresia unei schimbări a funcţiei sintactice; infinitivul cu subiectul în nominativ îndeplineşte funcţie completivă directă ca şi acuzativul lucrului, care, după cum am arătat, se apropie de circumstanţialul de relaţie [14].

Folosirea nominativului cu infinitivul pe lîngă verbe (ca *imperare* (= *iubere*), *permittere* [15] etc.), construite cu un singur acuzativ, însoţit uneori de un dativ [16], se explică, pe de o parte, prin analogia cu verbele cu sens lexical apropiat ce guvernează două acuzative, iar, pe de altă parte, prin aplicarea transformării construcţiei acuzativul cu infinitivul în nominativ cu infinitiv pe lîngă un număr tot mai mare de verbe regente [17].

b. Un număr relativ mare de verbe se pot construi în limba latină cu un acuzativ avînd rol de complement direct şi un al doilea acuzativ îndeplinind funcţia denumită în *Gramatica limbii române* element predicativ suplimentar [18] (de exemplu: Cic., *Off.* 2, 3, 10: *malitiam sapientiam iudicant*).

În gramaticile limbii latine se adoptă de regulă termenul de „acuzativ predicativ" sau „acuzativ al numelui predicativ" (iar pentru nominativ, în situaţie similară, termenul de „nominativ predicativ" sau „nume predicativ"), ceea ce presupune includerea în categoria verbelor copulative a tuturor verbelor care se pot construi cu un astfel de acuzativ (sau nominativ). Aceasta comportă însă unele dificultăţi: ar trebui admis că, în cadrul unui predicat nominal, verbul copulativ se găseşte în raport de inerenţă cu subiectul, ceea ce se manifestă prin acordul său cu subiectul, iar numele predicativ se referă nu la subiect, ci la complementul direct, cu care se realizează acordul în caz şi — unde este posibil — în număr şi în gen. Dar în lucrările care admit asemenea nume predicative în acuzativ se afirmă, pe de altă parte, că numele predicativ se acordă cu subiectul, fără să se facă vreo restricţie în sensul celor arătate mai sus (cf. A. Ernout — F. Thomas: „L'attribut s'accorde avec le sujet en genre, en nombre et en cas. Toutefois, si l'attribut est un substantif, l'accord en nombre n'a pas toujours de raison d'être" [19]).

---

[14] P. Perrochat, *op. cit.*, p. 188 sqq., admite pentru infinitivul folosit ca determinant a unui adjectiv valoarea de acuzativ de relaţie.

[15] Cf. Cic., *Verr.*, 2, 5, 68: *in has lautumias, si qui publice custodiendi sunt, ... deduci imperantur*; vezi şi Leumann — Hofmann — Szantyr, *op. cit.*, II, p. 365.

[16] *Imperare* (= *iubere*) este atestat foarte rar cu un acuzativ al persoanei; cf. *Thesaurus linguae Latinae*, VII/1, fasc. IV, Lipsiae, 1937, col. 584/34.

[17] Nominativul cu infinitivul şi-a lărgit astfel treptat sfera de întrebuinţare; vezi Leumann — Hofmann — Szantyr, *op. cit.*, II, p. 364.

[18] *Gramatica limbii române*, II², Bucureşti, 1964, Edit. Academiei, p. 206 sqq., 340 sqq.

[19] *Op. cit.*, p. 127; cf. p. 35; vezi şi Leumann — Hofmann — Szantyr, *op. cit.*, II, p. 413, 430 ş.a.

www.cimec.ro

Există, de altfel, o deosebire în privința gradului de autonomie lexicală a verbului *esse* față de verbe ca : *nominare, declarare, facere, creare, capere, sumere* etc., verbe tranzitive, folosite deci atît la activ, cît și la pasiv. Se mai adaugă problema determinării funcției sintactice a nominativului care exprimă o caracteristică a subiectului în timpul efectuării acțiunii exprimate de predicat în astfel de formulări : *cum sederem, inquit, domi tristis, accurit Venerius* (Cic., *Verr.*, 4, 14, 32) ; *ostendo tristis* (*ibid.*) ; *accurro laetus* ; *ibant obscuri sola sub nocte per umbram* (Verg., *Aen.*, 6, 268). A considera pe *tristis, laetus, obscuri* drept nume predicative ar presupune implicit admiterea verbelor *sedere, ostendere, ire,* ca verbe copulative în astfel de contexte. Interpretării acestor nominative ca atribute — ale pronumelui *ego,* inclus în desinența predicatelor din primele trei exemple, și al lui *ii,* subînțeles în ultimul — i se opune faptul că, deși conținutul lor privește subiectul, ele sînt exprimate prin intermediul verbelor, pe care le însoțesc, ca și în cazul altor nominative de acest fel (cf., de exemplu, Liv. 3, 22, 1 : *consules creati* [*sunt*] *Q. Fabius Vibulanus tertio et L. Cornelius Maluginensis*).

Considerăm de aceea necesară precizarea — și prin terminologie — a diferenței existente între nominativele și acuzativele discutate mai sus și numele predicativ, așa cum se prezintă el pe lîngă verbele copulative *esse, fieri* etc. În prezenta expunere vom aplica denumirea de element predicativ suplimentar în primul rînd din considerentul metodologic al apropierii terminologiei adoptate pentru limba latină de cea acceptată pentru limba română.

În cazurile cînd pe lîngă un verb ce admite la diateza activă două acuzative : unul al complementului direct, celălalt al elementului predicativ suplimentar, avem un acuzativ cu infinitiv, acesta din urmă, adică infinitivul, corespunde elementului predicativ suplimentar, referindu-se la complementul direct guvernat de verbul regent. A se compara *uideo te* **perturbatum** sau *Deiotarum unum* **fidelem** *populo Romano iudicauit* (Cic., *Phil.*, 11, 13, 34) cu : *uideo eum* **introire** ; *uideo te hoc nuntio* **perturbatum esse** ; *in omnibus ...rebus mediocritatem* **esse optumam** *existiment* (Cic., *Tusc.*, 4, 20, 46). Pe măsură ce legătura dintre verbul regent și acuzativul, complement direct, slăbește, este tot mai puțin evidentă corespondența dintre infinitiv și elementul predicativ suplimentar ; această corespondență încetează cînd acuzativul, detașat de verbul regent, îndeplinește numai rolul de subiect al infinitivului, iar construcția infinitivală ca „bloc'' sintactic poate ocupa fie locul subiectului, fie al complementului.

Cînd verbul regent trece la diateza pasivă, acuzativul complementului direct, devenind subiect, stă în nominativ, iar infinitivul își menține rolul de element predicativ suplimentar, dar se referă la subiectul,nu la obiectul verbului pe care îl însoțește : *Disciplina* [*druidum*] *in Britannia reperta atque inde in Galliam translata esse existimatur* (Caes., *B. G.*, 6, 13, 1).

c. Pe lîngă verbele care au la diateza activă un singur acuzativ, al persoanei sau al lucrului (*uetare, liberare* etc.), nominativul corespunde acuzativului persoanei, complement direct al verbului respectiv la diateza activă, iar infinitivul, unui complement indirect în ablativ sau genitiv [20].

---

[20] Cf. și situația inversă în care un genitiv corespunde unui infinitiv : [*feminae*] *occupandae reipublicae argui non poterant* (Tac., *Ann.*, 6, 10).

www.cimec.ro

A se compara : *quos uetat* **igne** *Creon* (Stat., *Th.*, 12, 558) ; *liberat aliquem* **culpa** (sau **culpae**) cu : *Simonidem* **nauigare** *uetuerunt* ; *Simonides uetitus* **est nauigare** (Cic., *Diu.*, 2, 65, 134) ; *liberatur Milo non eo consilio* **profectus esse** (Cic., *Milo*, 18, 47). Pe lîngă *liberare,* nominativul cu infinitivul se explică numai pe bază de analogie, deoarece acest verb nu este atestat cu acuzativul cu infinitiv.

Din cele expuse se constată că, pentru stabilirea valorilor sintactice ale nominativului cu infinitivul, nu se poate pleca de la funcţiile pe care a ajuns să le îndeplinească acuzativul cu infinitivul ca „bloc" sintactic, ci trebuie să avem în vedere raportul fiecărui component al construcţiei faţă de verbul regent şi corespondenţa dintre infinitiv şi determinantele verbului regent exprimate prin alte părţi de vorbire. În nominativul cu infinitivul, nominativul îşi menţine întotdeauna şi rolul de subiect al verbului regent. O tendinţă de a determina funcţia sintactică fără a ţine seama de acest fapt se constată la unii germanişti : astfel, O. Jespersen [21] consideră, pentru limba engleză, întreaga construcţie ca avînd rol de subiect („split subject"), corespunzînd acuzativului cu infinitivul cu rol de obiect pe lîngă aceleaşi verbe la diateza activă, iar M. Ganshina — N. Vasilievskaya [22] folosesc pentru nominativul cu infinitivul denumirea de subiect complex („complex subject"). Această interpretare este contrazisă de acordul verbului regent în persoană şi în număr exclusiv cu substantivul (sau substitutul acestuia) în nominativ. În limba latină se mai adaugă, la formele infinitivale compuse, şi acordul în gen. Verbul regent are deci un subiect determinat, exprimat sau subînţeles, din care infinitivul nu face parte. Ar fi greu de admis ca una din componentele subiectului să fie total şi consecvent absentă în realizarea acordului, ca marcă a raportului dintre cele două părţi principale ale propoziţiei. De altfel, în situaţia în care întreaga construcţie infinitivală ocupă locul subiectului, verbul regent nu se acordă cu substantivul (sau substitutul acestuia) din construcţia infinitivală, ci se găseşte în mod obligatoriu la pasivul impersonal (cu participiul la genul neutru), iar în locul nominativului cu infinitivul avem acuzativul cu infinitivul. Acuzativul nu are aci decît un singur rol sintactic : acela de subiect al infinitivului, ceea ce nu se întîlneşte în cazul nominativului din construcţia infinitivală.

În gramaticile limbii latine se precizează de fapt că subiectul verbului regent este nominativul, subiect al infinitivului („Le verbe déclaratif, passant à l'emploi personnel, reçut pour sujet au nominatif l'accusatif sujet de la proposition infinitive, tandis que l'infinitif subsistait sans changement") [23].

Concluzii : 1. Spre deosebire de acuzativul cu infinitivul, unde acuzativul se poate detaşa de verbul regent, în cadrul nominativului cu infinitivul, nominativul îşi menţine în toate cazurile rolul de subiect al verbului regent ; de aceea, construcţia în întregime nu poate fi considerată ca îndeplinind funcţia de subiect pe lîngă pasivul personal, chiar dacă, pe

---

[21] *A Modern English Grammar,* London—Copenhagen, 1965, p. 315 sqq.

[22] *English Grammar,* Moskva, 1954, p. 221 ; cf. şi p. 219.

[23] A. Ernout — F. Thomas, *op. cit.*, p. 327 ; cf. şi H. Menge, *op. cit.*, p. 378 ; R. Sbiera, *op. cit.*, p. 261 ; O. Riemann, *op. cit.*, 323 ; N. Lascu, *op. cit.*, p. 278 ; M. Pîrlog, *op. cit.*, p. 185 ş.a.

www.cimec.ro

lîngă activul verbului respectiv, acuzativul cu infinitivul îndeplineşte funcţie completivă directă. Trecerea verbului de la activ la pasiv nu afectează decît valoarea sintactică a unuia dintre componentele construcţiei, şi anume, funcţia substantivului (sau a substitutului acestuia).

2. Infinitivul, în raport de inerenţă cu nominativul, îndeplineşte — potrivit cu regimul verbului — funcţie completivă directă, indirectă sau predicativă suplimentară, valori pe care le are şi în construcţia cu acuzativul cînd acesta determină nemijlocit verbul regent.

ÜBER DIE SYNTAKTISCHEN FUNKTIONEN DES NOMINATIVS MIT INFINITIV IM LATEINISCHEN

(ZUSAMMENFASSUNG)

Während in der Konstruktion des Akkusativs mit Infinitiv der Akkusativ infolge einer syntaktischen Umgliederung sich vom übergeordneten Zeitwort loslösen kann und so eine einzige syntaktische Funktion hat: die des Subjekts des Infinitivs (nicht auch des Objekts zum übergeordneten Verbum), behält der Nominativ mit Infinitiv immer seine Funktion als Subjekt des übergeordneten Zeitwortes bei; daher darf man zur syntaktischen Wertbestimmung des Nominativs mit Infinitiv nicht von den Funktionen ausgehen, die der Akkusativ mit Infinitiv als „syntaktische Einheit" hat, sondern muß die Beziehung jedes einzelnen Teils dieser Konstruktion zum übergeordneten Zeitwort in Betracht ziehen, sowie die Übereinstimmung zwischen Infinitiv und den durch andere Wortarten ausgedrückten Bestimmungen des übergeordneten Verbums. Setzt man das Zeitwort vom Aktivum ins Passivum, so wird davon nur der syntaktische Wert des einen Teiles der Konstruktion betroffen, u.zw. die Funktion des Substantivs (oder seines Substituts), das sich aus dem Objekt in das Subjekt des übergerordneten Zeitworts verwandelt.

Der Infinitiv, der mit dem übergeordneten Zeitwort ein gemeinsames Subjekt hat, ist — je nach der Rektion des Verbums — mit einem Objekt der Sache, mit einem adverbialen Ablativ oder Genitiv oder mit einem prädikativen Attribut gleichwertig, ähnlich wie in der Verbindung mit dem Akkusativ in Fällen, wo dieser als Objekt des übergeordneten Verbums gedeutet werden kann.

www.cimec.ro